

Position paper Bodemassen

Datum:	10 oktober 2025
Van:	Omgevingsdienst NL-werkgroep Bodem en ondergrond
Voor:	Overleg 'Gewassen bodemas' 16 oktober 2025

Inleiding

De overheden in Nederland zetten in op hergebruik van grondstoffen om de circulaire economie te stimuleren en de hoeveelheden afval te verminderen. Dat is een ambitie en doelstelling die Omgevingsdienst NL ondersteunt en waar mogelijk en gepast, ook zal uitdragen.

Omgevingsdiensten hebben immers een belangrijke rol in werken aan een gezonde, veilige, duurzame leefomgeving.

Voor veel grondstoffen die als reststroom vrijkomen in bedrijfs- en productieprocessen is hergebruik geen discussie. Dat geldt echter niet voor alle grondstofstromen uit industrie en afvalverwerking. Denk aan de staalslakken als restproduct van de staalproductie en aan bodemassen als restproduct van afvalverbranding.

Scheiden van afvalstromen is een belangrijke pijler onder het afvalbeleid van overheden. Maar 100% scheiding is vanwege de grote variatie in gebruikte grondstoffen, vooralsnog een illusie. Dus komen veel grondstoffen op de stort of in een verbrandingsoven. Van de 100 ton brandbaar afval, blijft ongeveer 25 ton aan bodemassen over. Dat zijn grote volumes waar een verantwoorde oplossing voor moet worden gevonden.

Milieubelastende stoffen

Bodemassen bevatten milieubelastende verontreinigingen, zoals niet of onvoldoende verbrande plastics, metalen, kwik, giftige stoffen, etc. Stoffen die bij een slechte of onvoldoende (te lage temperatuur) verbranding achterblijven in de bodemassen.

Als bodemassen correct verwerkt en vastgelegd worden, en de potentieel gevaarlijke stoffen geïmmobiliseerd zijn, kunnen de assen bijvoorbeeld gebruikt worden in funderingen vloeren van bedrijfshallen en funderingen van bouwwerken en wellicht in de productie van beton. Dat zijn nuttige toepassingen van een reststroom die zijn toegestaan.

Maar wat vele jaren een verantwoorde keuze leek, is toe aan een kritische beschouwing. Bij hergebruik van bodemassen zijn, met de kennis van nu, zelfs wanneer de huidige wet- en regelgeving nauwgezet gevolgd wordt, kanttekeningen te plaatsen. Het vraagstuk van de bodemassen vertoont veel gelijkenissen met de staalslakproblematiek. Wat voor hergebruik van staalslakken geldt, geldt in veel situaties ook voor hergebruik van bodemassen.

Verbreiden

Omgevingsdienst NL pleit daarom voor toekomstbestendige oplossingen en in de aanpak van deze problematiek, een integrale ketenaanpak die leidt tot een adequate beoordeling en bruikbare normen van alle – nu als secundaire bouwstoffen aangemerkte – reststromen. Stromen die gebruikt zouden kunnen worden als grondstof of als bouwstof, verdienen een 'te-gebruiken-als-certificaat' -

en onder welke condities - waar andere partners op kunnen vertrouwen en soms letterlijk op kunnen bouwen.

Het gaat om dusdanig grote volumes van potentieel schadelijke stoffen voor het milieu (bodem en grondwater) en de gezondheid van mensen, dat een herijking van de huidige praktijk gewenst en noodzakelijk is. Stapeling van negatieve milieu- en gezondheidseffecten moet voorkomen worden.

Bestuurlijk dilemma

Hergebruik van reststromen uit de industrie en afvalverwerking als vloer in bedrijfshallen, onder wegen en fiets- en wandelpaden, ligt bij vergunningverlening ook als een 'hete aardappel' en bestuurlijk dilemma op het bureau van wethouders en gedeputeerden: want deze reststromen zijn relatief goedkoop om te gebruiken, maar een negatief milieueffect valt niet te ontkennen. Bij circulair hergebruik van stoffen moet het 'beste hergebruik' - zo min mogelijk of liever geen milieuschade - het uitgangspunt zijn, en is wat Omgevingsdienst NL betreft, de prijs ondergeschikt.

Omgevingsdienst NL vindt dat er in het beleid en de regelgeving een balans moet zijn tussen enerzijds de economische waarde die deze reststromen vertegenwoordigen, en anderzijds de potentiële risico's. Dit moet via een plan van aanpak in beeld komen. Vanwege de relatief lage kosten is gebruik voor aannemers echter zeer aantrekkelijk. Maar de argumenten voor hergebruik moeten gevonden worden in: minimaal risico voor milieu en gezondheid en serieus bijdragen aan circulaire economie. Omgevingsdienst NL pleit voor een helder en goed uitlegbaar landelijk werkend normenkader. Niet de prijs mag leidend zijn.

Samengevat

- Omgevingsdienst NL pleit voor een brede, integrale aanpak van vooraf te beoordelen gebruik van reststromen uit industrie en afvalverwerking, dat wil zeggen een heldere proceslijn en gedragen methodiek voor beoordeling (samenstelling en toepasbaarheid) van deze stromen, waarin de laatste kennis uit wetenschap en praktijk wordt betrokken. Deze aanpak moet een transparant en bruikbaar kader voor hergebruik opleveren.
- Omgevingsdienst NL pleit voor duidelijkheid en uniformiteit zodat gemeenten de goede afwegingen kunnen maken in de lokale Omgevingsplannen waar wel en waar niet gebruik gemaakt kan worden van secundaire bouwstoffen.
- Omgevingsdienst NL pleit voor vooraf melden en registreren van samenstelling, locatie en hoeveelheid te gebruiken secundaire bouwstoffen. Dat is essentiële informatie mocht vanwege een functieverandering de gebruikte bouwstoffen opgegraven moeten worden.
- Omgevingsdienst NL is voorstander van een breed overleg met alle relevante ketenpartijen, overheden en branche waar het gewenste beleid en regelgeving wordt voorbereid. Omgevingsdienst NL is bereid om het initiatief te nemen voor dit overleg dat tot doel heeft een plan van aanpak om te komen tot goede oplossingen voor deze problematiek. Daarnaast wordt binnen het Omgevingsdienst NL – kennisnetwerk kennis verzameld, verdiept, gedeeld en omgezet in kennisproducten en handreikingen voor de professionals in het veld.

10 oktober 2025